

Magyarkanizsa község alapszabálya 47. szakasza (Magyarkanizsa Község Hivatalos Lapja, 4/14. – egységes szerkezetbe foglalt szöveg, 8/14., 4/16. és 15/16. sz.), a migrációkezelésről szóló törvény 17. szakasza (Az SZK Hiv. Közlönye, 107/12. sz.) alapján és Magyarkanizsa község migrációirányítással és tartós megoldásokkal foglalkozó tanácsának javaslatára a Magyarkanizsai Községi Képviselő-testület 2016. _____-én tartott ülésén meghozta az alábbi

Javaslat

H A T Á R O Z A T O T

A MENEKÜLTEK, LAKÓHELYÜKET ELHAGYNI KÉNYSZERÜLTEK ÉS VISSZATÉRŐK MAGYARKANIZSA KÖZSÉGBELI HELYZETÉT ELŐMOZDÍTÓ 2016–2019. ÉVI HELYI CSELEKVÉSI TERV ELFOGADÁSÁRÓL

I.

A képviselő-testület elfogadja a menekültek, lakóhelyüket elhagyni kényszerültek és visszatérők Magyarkanizsa községbeli helyzetét előmozdító 2016–2019. évi helyi cselekvési tervet.

II.

Ezt a határozatot közzé kell tenni Magyarkanizsa Község Hivatalos Lapjában.

Szerb Köztársaság
Vajdaság Autonóm Tartomány
Magyarkanizsa község
Magyarkanizsa Község Képviselő-testülete
Szám: 02-___/2016-I/B
Kelt: 2016. ___-én
M a g y a r k a n i z s a

Miloš Kravić,
a Községi Képviselő-testület elnöke

I n d o k o l á s

Előterjesztő: Magyarkanizsai Községi Tanács

Jogalap: Magyarkanizsa község alapszabálya (Magyarkanizsa Község Hivatalos Lapja, 4/14. – egységes szerkezetbe foglalt szöveg, 8/14., 4/16. és 15/16. sz.)

Indok: A migrációkezelésről szóló törvény 17. szakaszában (Az SZK Hiv. Közlönye, 107/12. sz.) foglaltak úgy rendelkeznek, hogy a migrációkezelés terén kitűzött céloknak a helyi önkormányzati egységekben való eléréséhez nélkülözhetetlen intézkedések és tevékenységek foganatosításának serkentésére a Szerb Köztársaság költségvetéséből támogathatók a helyi önkormányzati egység illetékes szerve által meghozott tervek, a terveknek összhangban kell állniuk a Kormány által a migrációkezelés terén meghozott stratégiával, valamint hogy a Kormány állapítja meg a helyi önkormányzati egységekben foganatosítandó intézkedéseket és tevékenységeket, az azok lebonyolításának ösztönzésére szánt eszközök mértékét, az eszközök elosztásának mércéit és annak ismérveit, hogy a helyi önkormányzati egységek – a Menekültügyi Biztosság javaslatára – milyen mértékben részesedjenek az elosztott eszközökből.

A hivatkozott törvény 12. szakaszában foglaltak értelmében a helyi önkormányzati egység területén való migrációkezeléssel kapcsolatos tanácsadó teendők ellátására a helyi önkormányzati egység illetékes szerve helyi migrációirányítási tanácsot alakít, amely egyéb teendői mellett a **hatékony migrációkezelés érdekében foganatosítandó programokat, intézkedéseket és tevékenységi terveket javasol.** A fentieknek megfelelően a magyarkanizsai községi migrációirányítási és tartós megoldásokkal foglalkozó tanács elkészítette és elfogadta a menekültek, lakóhelyüket elhagyni kényszerültek és visszatérők Magyarkanizsa községbeli helyzetét előmozdító 2016–2019. évi helyi cselekvési tervét (a továbbiakban: HCST). A Községi Tanács megvitatta a HCST-t, megerősítette a HCST elfogadásáról szóló határozat javaslatát, és azt további eljárásra a Magyarkanizsai Községi Képviselő-testület elé utalta, ez ugyanis a módja annak, hogy migrációkezelési célra a Szerb Köztársaság költségvetése pénzügyi támogatást nyújtson a Magyarkanizsa község illetékes szervei által meghozott tervekre.

Végrehajtja és határidő: Magyarkanizsai Községi Képviselő-testület – 5. ülés

A teljesítéshez szükséges pénzeszközök forrása: A HCST megvalósításához szükséges eszközöket a vonatkozó naptári évre a magyarkanizsai községi költségvetésről szóló rendelet elkülöníti.

**A MENEKÜLTEK, LAKÓHELYÜKET ELHAGYNI KÉNYSZERÜLTEK ÉS
VISSZATÉRŐK MAGYARKANIZSA KÖZSÉGBELI HELYZETÉT ELŐMOZDÍTÓ
2016–2019. ÉVI HELYI CSELEKVÉSI TERV**

Magyarkanizsa, 2016.

TARTALOM

Polgármesteri bevezető	3
Bevezető	4
Stratégiai keret	5
Köszönetnyilvánítás a helyi cselekvési terv kidolgozásában részt vevőknek	5/6
A helyi cselekvési terv összefoglalója	7/8
1. fejezet: A község általános adatai	8/9
2. fejezet: A menekültek és lakóhelyüket elhagyni kényszerültek adatai	9/10
3. fejezet: Helyzetelemzés, következtetések és ajánlások	11/16
4. fejezet: Kiemelt célcsoportok	16
5. fejezet: Általános és különleges célok	16/17
6. fejezet: A helyi cselekvési terv megvalósítását szolgáló tevékenységek és feladatok	18/22
7. fejezet: Erőforrások/költségvetés	23
8. fejezet: Alkalmazási módozat	23/24
9. fejezet: Nyomon követés és eredményességértékelés	24/25

A magyarkanizsai polgármester bevezetője

Magyarkanizsa község elkötelezett az irányban, hogy az élet minden területén tervezetten és szervezeten irányítsa a fejlődést, olyan folyamatot működtetve, amelyhez a támpontot a helyzet és az igények tárgyilagos áttekintése szolgáltatja, nem tévesztve szem elől a rendelkezésünkre álló lehetőségeket sem, hogy a feltárt igényekre a helyes választ is megadjuk.

Ebbe a folyamatba illeszkedik a menekültek, lakóhelyüket elhagyni kényszerültek és visszatérők helyzetét előmozdító helyi cselekvési terv is, amelynek kitűzött célja az, hogy megkönnyítse az életét és elősegítse a beilleszkedését azoknak a honfitársainknak, akik tartósan vagy ideiglenesen községünkben találtak otthonra. Ennek érdekében a menekültek, lakóhelyüket elhagyni kényszerültek és visszatérők teljes körű beilleszkedéséhez Magyarkanizsa község területén meg kell teremteni a feltételeket, és a szociális-gazdasági helyzetük javításával, a szegénység csökkentésével előmozdítani társadalmi helyzetüket és lakhatási körülményeiket.

Másrésről ez a terv tanúságot tesz a szolidaritás, az esélyegyenlőség elvéről és azon politikai akaratunkról, hogy a legveszélyeztetettebb társadalmi csoportokat – köztük a menekülteket, lakóhelyüket elhagyni kényszerülteket és visszatérőket – pótlólagos társadalmi támogatásban részesítsük.

Abban a meggyőződésében, hogy ez a terv hasznára lesz minden érintett és felelős intézménynek, szervezetnek és magánszemélynek abban, hogy fokozza a tevékenységét és munkája során még jobb eredményeket érjen el, ezúton köszönöm meg az együttműködést mindazoknak, akik a terv megalkotásában szerepet vállaltak.

Fejsztámer Róbert
magyarkanizsai polgármester

BEVEZETŐ

Mi a menekültek, lakóhelyüket elhagyni kényszerültek és visszatérők helyzetét előmozdító helyi cselekvési terv?

Ebben a dokumentumban a menekültek¹, lakóhelyüket elhagyni kényszerültek² és a toloncegyezmény alapján visszatérők (a továbbiakban: visszatérők)³ helyzetét előmozdító helyi cselekvési tervezésen az arról való döntéshozatal folyamatát értjük, hogy a menekültek, lakóhelyüket elhagyni kényszerültek és visszatérők életét érintő mely változtatásokat kívánjuk végrehajtani az előirányzott 2016–2019. évi időszakban a magunk helyi környezetében. Ez a folyamat arra támaszkodik, hogy a tervezésben és a terv alkalmazásában szerephez jutó összes szociális szereplő kapacitásainak legjobb módon történő bevonását felvázoljuk. A menekültek, lakóhelyüket elhagyni kényszerültek és visszatérők helyzetét előmozdító helyi cselekvési tervre úgy tekintünk, mint olyan tervezési folyamat eredményére vagy tervszerű döntésre, amely meghatározza a helybeli közösség életének ezt a szeletét érintő fejlesztés céljainak eléréséhez vezető alapvető módszereket.

Ez a dokumentum **menekültön és lakóhelyüket elhagyni kényszerülteken** érti mindazokat, akiket erőszakkal az otthonuk elhagyására és elköltözésre kényszerítettek a volt jugoszláv tagállamok területén dúló háborúk és Koszovó-Metóhia bombázása idején, ideértve azokat is, akik időközben a Szerb Köztársaságban állampolgársághoz jutottak, de továbbra is a menekülti jogállásuk idején keletkezett, mindmáig megoldatlan egzisztenciális gondokkal küszködnek. Visszatérők mindazok a szerbiai állampolgárok, akik EU-tagállamban való tartózkodásuk jogát elvesztették, vagy ott úgy tartózkodtak, hogy ilyen joggal nem is rendelkeztek.

A menekültek és lakóhelyüket elhagyni kényszerültek Magyarokanizsa községbeli helyzetét előmozdító helyi cselekvési terv a menekültek és lakóhelyüket elhagyni kényszerültek ügyében illetékes intézményeknek a Szerb Köztársaság Kormánya részéről nyújtandó támogatás projektjében való részvétel eredményeként jött létre. A projekt általános célja az volt, hogy olyan állami szintű megoldásokat kutasson föl, amelyek támogatást fognak nyújtani a Szerb Köztársaság Kormányának, hogy hatékony és fenntartható módon feleljen meg a menekültek és lakóhelyüket elhagyni kényszerültek igényeinek. A projekt pénzügyi támogatója az Európai Unió volt, végrehajtója pedig a Nemzetközi Migrációs Szervezet (International Organization for Migration – IOM). A projekt felhasználói a Szerb Köztársaság Kormányának a menekültek és lakóhelyüket elhagyni kényszerültek ügyében illetékes intézményei voltak: a Szerb Köztársaság Menekültügyi Biztossága (KIRS), a Koszovó-Metóhia-ügyi Minisztérium (MinKiM) és a

¹ Az ENSZ 1951-es menekültügyi egyezménye értelmében a menekült olyan személy, aki faji, vallási okok, nemzeti hovatartozás, illetve meghatározott társadalmi csoporthoz való tartozás vagy politikai meggyőződés miatti üldözéstől való megalapozott félelme miatt az állampolgársága szerinti országon kívül tartózkodik, és nem tudja vagy az üldözéstől való félelmében nem kívánja származási országának védelmét igénybe venni. Ezt terjeszti ki az egyemény 1967-es protokollja azokra is, akik a hazájukban dúló háború vagy más erőszak elől menekülnek. (<http://hu.wikipedia.org/wiki/Menekült>)

² Lakóhelyét elhagyni kényszerült az, aki otthonának elhagyására kényszerült, de saját országának határain belül maradt. Az őt otthonának elhagyására kényszerítő okok különbözők lehetnek: háború, erőszak, emberi jogok veszélyeztetése, politikai üldöztetés vagy természeti katasztrófa (földrengés, árvíz stb.). Mivel hazájának határain belül maradt, a nemzetközi védelmének lehetőségei is korlátozottak. Jóllehet a menekültektől eltérően az ENSZ különleges egyezménye nem nyújt neki védelmet, a nemzeti törvények, a nemzetközi humanitárius jog és az emberjogi nemzetközi jogszabályok továbbra is védelemben részesítik.

³ Az EU-val kötött toloncegyezmény értelmében visszatérő az, aki nem tesz eleget vagy korábban eleget tett, de most már nem tud eleget tenni a valamely EU-tagállam területére való belépés, tartózkodás vagy letelepedés feltételeinek, ha bebizonyosodik vagy a benyújtott *prima facie* bizonyítékok alapján hitelesen feltételezhető, hogy az adott személy Szerbia állampolgára.

Munkaügyi és Népjóléti Minisztérium (MRSP), valamint további illetékes minisztériumok, községi menekült- és hontalanügyi megbízotti hivatalok és kiválasztott községek. A terv felülvizsgálata az IOM által a menekültügyi biztossággal karöltve lebonyolított „Az SZK-intézmények migrációkat irányító és visszatérőket reintegráló kapacitásainak erősítése – CBMM” projektje körében történt meg. A cselekvési terv felülvizsgálatának időpontja 2012 nyara.

A projekt stratégiai keretét a politikával és a menekültek és lakóhelyüket elhagyni kényszerültek kérdésének megoldására kidolgozott nemzeti stratégiában, valamint a kérdéses szakterületet érintő egyéb nemzeti stratégiai dokumentumokban – mindenekelőtt a toloncegyezmény alapján visszatérők visszailleszkedésének stratégiája – meghatározott tevékenységi irányokkal összhangban határoztuk meg. Ez a projekt – a munka egyeztetése, a tudományos következtetések és a legjobb gyakorlatok felhasználása érdekében – figyelembe veszi a helyi szinten történő kapacitásépítésre korábban kidolgozott terveket, különösen azokat, amelyek a szociális, gazdasági és lakhatáspolitikát érintik. A menekültek, lakóhelyüket elhagyni kényszerültek és visszatérők helyzetét előmozdító helyi cselekvési tervek megalkotását és végrehajtását itt úgy kell kezelni, mint az érzékenyebb társadalmi csoportok szegénységének és szociális kirekesztettségének csökkentését célzó szélesebb mechanizmusok alkotórészét.

A menekültek, lakóhelyüket elhagyni kényszerültek és visszatérők helyzetét előmozdító helyi cselekvési terv a 2016–2019 közötti időszakra szól.

A menekültek és lakóhelyüket elhagyni kényszerültek Magyarokanizsa községbeli helyzetét előmozdító helyi cselekvési terv kidolgozásának eljárása interaktív megközelítésen alapult, amelynek alapvető módszertani jellemzői:

- helyi: a helybeli közösség hajtja végre, és méltányolja a helyi sajátosságokat;
- participatív: bekapcsolta a menekültek és lakóhelyüket elhagyni kényszerültek részére a helybeli közösségben való társadalmilag szervezett segítségnyújtás folyamatának a legkülönfélébb számottevő szereplőit;
- a valós körülményekre, a rendelkezésre álló erőforrásokra, a menekültek és lakóhelyüket elhagyni kényszerültek helyzetének előmozdítása iránti igényekre támaszkodik;
- a helybeli közösség helyzetéhez, a szereplőkhöz és az elérni kívánt kedvező változáshoz igazodik;
- felhasználja a tervezés és a döntéshozatalhoz szükséges valamennyi fontos összetevő elemzésének korszerű módszereit;
- a helybeli közösség különféle társadalmi szereplőit felelős viszonyulásra serkenti.

A menekültek és lakóhelyüket elhagyni kényszerültek Magyarokanizsa községbeli helyzetére és igényeire vonatkozó alapvető adatok összegyűjtésének és elemzésének folyamatában a községi menekültügyi megbízott, a szociális központ adatbázisát, a lehetséges kedvezményezettekkel folytatott interjúk eredményeit, a Szerb Köztársaság Menekültügyi Biztosságának adatait használtuk fel. A visszatérők problémájának megoldására irányuló cselekvési terv kidolgozásában a Menekültügyi Biztosság által az SDC keretében elvégzett anket során begyűjtött adatokra, valamint az IOM adataira támaszkodtunk.

Köszönet a helyi cselekvési tervezés folyamatában részt vevőknek

A menekültek és lakóhelyüket elhagyni kényszerültek Magyarokanizsa községbeli helyzetét előmozdító helyi cselekvési terv kidolgozása érdekében munkacsoport alakult, amelyben képviseltette magát: a helyi önkormányzat mint a folyamat hordozója és a dokumentum formális

meghozója, a szociálisan rászorulóknak kérdéseivel helyi szinten foglalkozó rendszerbeli intézmények és a Szerb Köztársaság Menekültügyi Biztossága.

A községi munkacsoport tagjai		
Név	Szervezet	Funkció
Dušica Berleković	Menekültügyi Biztosság	községi koordinátor
Miodrag Đaković	menekültügyi megbízott	Magyarokanizsa községbeli koordinátor
Barát Kljajić Tímea	Szociális Központ, Magyarokanizsa	a Szociális Központ igazgatója
Cseszkó Mónika	Magyarokanizsai Vöröskereszt	a Vöröskereszt titkára
Csikós László	Magyarokanizsai Községi Tanács	a tanács szociális védelemmel megbízott tagja
Marko Ždero	Magyarokanizsai Községi Tanács	a tanács kommunális tevékenységekkel és közművekkel megbízott tagja
Fejsztámer Róbert	magyarokanizsai polgármester	a tanács elnöke

A községi munkacsoport szerepe a következő volt:

- terveket alkot a menekültek és lakóhelyüket elhagyni kényszerültek problémáinak megoldására, hogy eredményesen és fenntartható módon kielégíthessék igényeiket, a további kifejlésre pedig meghatározza az irányvonalakat;
- az IOM részéről szervezett megfelelő képzések révén előmozdítja saját tervezőkapacitását;
- a menekülteket és lakóhelyüket elhagyni kényszerülteket támogató rendszerben közvetlenül a célcsoportoktól és a szociális szereplőktől biztosítja a szükséges adatokat;
- információkat cserél, és a tervezési folyamatot érintő összejöveteleken vesz részt;
- a tervezési folyamat során alkalmazásba veszi az elsajátított tervezési módszereket;
- meghatározza a célokat, a fejlesztési irányokat, és együttműködik a mérvadó helyi és köztársasági szereplőkkel;
- megtervezi a helyi cselekvési terv alkalmazása eredményességének nyomon követését és kiértékelését;
- a záródokumentum megírásán fáradozik.

MIGRÁCIÓIRÁNYÍTÁSSAL ÉS TARTÓS MEGOLDÁSOKKAL FOGLALKOZÓ TANÁCS

Magyarokanizsa község 2016. július 28-án az alábbi összetételben megalakította a migrációirányítással és tartós megoldásokkal foglalkozó tanácsot:

1. Fejsztámer Róbert polgármester
2. Csikós László, a Magyarokanizsai Községi Tanács tagja
3. Barát Kljajić Tímea, a Magyarokanizsai Szociális Központ igazgatója
4. Cseszkó Mónika, a Magyarokanizsai Vöröskereszt titkára
5. Marko Ždero, a Magyarokanizsai Községi Tanács tagja
6. Miodrag Đaković menekültügyi megbízott.

Ennek a dokumentumnak a kidolgozása során a konzultatív folyamatban a menekültügyi megbízott a legnagyobb hozzájárulást a leendő programok és projektek lehetséges kedvezményezettjeitől kapta.

Köszönetet mondunk a cselekvési tervhez szükséges adatok összegyűjtésébe bekapcsolódott többi szereplőnek is: Magyarkanizsai Szociális Központ, valamint megkülönböztetett köszönet illeti a Szerb Köztársaság Menekültügyi Biztosságát és az IOM projektügyi csoportját a cselekvési terv kidolgozásához nyújtott szakmai támogatásért.

ÖSSZEFOGLALÓ

A menekültek és lakóhelyüket elhagyni kényszerültek Magyarkanizs községbeli helyzetét előmozdító (2016–2019. évi) helyi cselekvési terv az a dokumentum, amely kifejezésre juttatja a helyi önkormányzatnak azt a hosszú távra szóló elkötelezettségét, hogy a menekülteknek és lakóhelyüket elhagyni kényszerülteknek javítson az életfeltételein és a helybeli közösségbe való beilleszkedési lehetőségein. Ez a terv a menekültek és lakóhelyüket elhagyni kényszerültek helyzetének előmozdítása szempontjából mérvadó helyzet átfogó elemzésén nyugszik. A terv minden olyan Magyarkanizsa községben élő személyre kiterjed, akit erőszakkal otthonának elhagyására kényszerítettek és egzisztenciális nehézségeknek tettek ki.

A menekültek és lakóhelyüket elhagyni kényszerültek helyzetét előmozdító helyi cselekvési terv két olyan általános célt fogalmaz meg, amelyek a 2016–2019-es időszakban reális elvárás szerint megvalósíthatók:

1.ÁC: Javítani a szociális-anyagi feltételeket a menekülteknek és lakóhelyüket elhagyni kényszerülteknek a vidéki közegekbe való beilleszkedésére. Ehhez helyi és állami programok révén a falusi környezetekben föllelhető házak fölvasárlásával és tatarozásával tartósan meg kell oldani a lakáskérdéseket.

2.ÁC: Javítani az életszinvonalon és az egzisztenciális feltételeken a menekültek és lakóhelyüket elhagyni kényszerültek beilleszkedése érdekében. Ehhez foglalkoztatásnövelő helyi programokat kell indítani, és megteremteni a feltételeket a gazdasági önállósodásukra és a Magyarkanizsa község társadalmi életébe való bekapcsolódásukra.

A fenti általános feltételek körében ez a cselekvési terv az alábbi operatív feladatokat jelöli ki:

AZ 1.ÁC KÜLÖNLEGES CÉLJAI

- **ÁC1a.** A 2016–2019. évi időszakban hat vidéki falusi ház megvásárlásával kell gondoskodni hat család lakhatásának megoldásáról.
- **ÁC1b.** A 2016–2019. évi időszakban építőanyag-támogatást nyújtani hat menekült és lakóhelyét elhagyni kényszerült családnak a megkezdett lakóépítményük befejezéséhez vagy meglévő építményük javításához (a KIRS-szel együttműködve).
- **ÁC1c.** A 2016–2019. évi időszakban építőanyagot adni legalább három család öreg családi házának tatarozására.

A 2. ÁC KÜLÖNLEGES CÉLJAI

- **ÁC2.a.** A 2016–2019. évi időszakban a családi kisvállalkozások indítására létrehozott helyi alap eszközeiből (az MSP-vel és a tartományi fejlesztési alappal együttműködve) ösztönözni az önfoglalkoztatást.

- AC2.b. 2017 végéig a menekültek és lakóhelyüket elhagyni kényszerültek részére évente legalább 5 „csomagról” kell gondoskodni, hogy megkezdhessék családi önálló kisvállalkozásukat.

Becslés szerint a helyi terv megvalósítására a 2016–2019-es időszakban mintegy 50.000 eurót kell elkülöníteni, ebből 10%-os önrész alapján a helyhatósági költségvetésből 5.000 eurót.

A helyi tervbe szervesen illeszkednek azok a tervezett, alkalmazásra váró intézkedések, amelyek magukban foglalják a terv eredményes végrehajtását biztosító **helyi struktúrákat és különféle intézkedéseket és eljárásokat**.

A cselekvési terv alkalmazásának eljárását – a terv elfogadása után – **irányító struktúra** a migrációirányítással és tartós megoldásokkal foglalkozó tanács lesz. Jövőbeni működésének részeként a tanács elkészíti a helyi terv alkalmazását irányító tervet.

A helyi cselekvési terv alkalmazásának **operatív struktúráját** azok az intézmények, szervezetek és csoportok fogják jelenteni, amelyek a helyi terv alapján kibontott tervek és projektek közvetlen végrehajtására alakulnak. A helyi cselekvési tervvel összhangban a helybeli közösségnek a megvalósításban partneri szerepet kapó különféle szereplői között szerep- és felelősségmegosztás jön létre. Minden egyes szereplő a működés nyilvánosságának és átláthatóságának elvével összhangban megfelelő nyilvántartást és dokumentációt fog vezetni, és munkájáról időről időre beszámolókat készít; a működés eredményességének nyomon követéséhez és kiértékeléséhez, valamint a nyilvánosság tájékoztatásához ez lesz a kiinduló alap.

1. FEJEZET: MAGYARKANIZSA KÖZSÉG ÁLTALÁNOS ADATAI

1.1. Magyarkanizsa község

Magyarkanizsa az észak-bánáti körzetben fekvő község, a magyar államhatár mellett fekszik. Szabadka várossal, valamint Zenta, Csóka és Törökkanizsa községgel határos.

Kedvező fekvését az határozza meg, hogy a községet átszeli a Magyarország, illetve Újvidék és Belgrád felé haladó autópálya. A község összes települését – 13 van belőlük – aszfaltút köti össze. Magyarkanizsa városban autóbusszpályaudvar van. A vasúti pálya helyi igényeket szolgál ki. A folyami közlekedés a Tisza folyón zajlik.

1.2. Magyarkanizsa község nagysága

Magyarkanizsa község 399 km² területű, ezen 24.995 lakos él. Az átlagosn népsűrűség 62,6 lakos/km², ami alatt marad a 94 lakos/km² tartományi átlagnak. A 2002. évi népszámlálás szerint a községben még 27.510 lakos élt, de a tíz évvel későbbi 2011. évi népszámlálás idejére ez a szám 24.995-re csökkent, ami annyit jelent, hogy Magyarkanizsa község teljes lakossága 7,2%-kal, azaz 2515 fővel csökkent⁴.

1.3 Magyarkanizsa község települései

Kedvező földrajzi fekvése révén Magyarkanizsa 1960-ban székhelyévé vált egy 13 településből álló községnek. A községet Magyarkanizsa településen kívül Adorján, Velebit, Völgyes, Vojvoda Zimonjić, Kispiac, Kishomok, Martonos, Újfalu, Orom, Tóthfalu, Oromhegyes és Horgos alkotja.

1.4. Természetföldrajzi jellemzők

⁴ A Köztársasági Statisztikai Intézet előzetes adatai: <http://media.popis2011.stat.rs/2011/prvi-rezultati.pdf>, 16. old.

Magyarkanizsa határa részint a Tisza mentén 81 m tengerszint fölötti magasságon terül el, másik része a Telecskai-lőszhátság 106 m tengerszint feletti magasságban. Ez a különbség nagy szerepet játszott a települések kialakulásában.

A község éghajlata alföldi sztyeppei-kontinentális, amelyre a forró nyarak és hideg telek, a jelentős hőmérséklet-ingadozások a jellemzők. A község éves átlaghőmérséklete 11,2°C. A leggyakoribb szélirány az északnyugati és északi, az éves csapadékmennyiség átlaga mindössze 540-560 mm.

A község vizekben gazdag; ezek felszíni jellegűek: a Tisza folyó, a Tisza–Palics csatorna, rajta a Velebiti-tó (100 ha), a Kapitány-réti halastó (600 ha) és a Körös nemzetközi csatorna. A Magyarkanizsa területén képviselt talajtípusok: csernozjom, mezőszégi televény, réti televény; kisebb területeken szikesek (sós talaj) jelentkeznek.

A község útjainak hossza 140 km. Mezőgazdasági művelés alatt áll 35.219 ha, (egy lakosra vetítve 1,4 ha), az erdőterület 433 ha. A foglalkoztatottak száma 4.527 fő (2015-ös adat).

1.5. A jogi környezet Magyarkanizsa községben

A jogi környezetet – amely meghatározza a hatásköröket, a szerveket, valamint a helyi önkormányzati egységet érintő egyéb kérdéseket – a helyi önkormányzatról szóló törvény és a község alapszabálya jelenti.

A község szervei: képviselő-testület, polgármester, Községi Tanács és Községi Közigazgatási Hivatal. A képviselő-testület a legmagasabb hatalmi szerv, ez gyakorolja a helyhatóság alapvető funkcióit, 29 választott képviselő alkotja. A Községi Tanács a község végrehajtó szerve, összetételében a polgármester, tisztségénél fogva a polgármester-helyettes és 7 tag kap helyet. A Községi Tanács az előterjesztője a képviselő-testület által meghozandó általános aktusoknak, gondoskodik azok végrehajtásáról, főlegyeli a Községi Közigazgatási Hivatal működését, gondoskodik a köztársaság és az autonóm tartomány jogainak és kötelezettségeinek köréből átruházott hatáskörök gyakorlásáról. A polgármester képviseli a községet, és a költségvetés végrehajtására ő teszi meg a meghagyásokat.

A menekültügyi megbízott a Községi Közigazgatási Hivatal alkalmazásában áll, besorolása szerint főelőadó.

2 FEJEZET: A MENEKÜLTEK ÉS LAKÓHELYÜKET ELHAGYNI KÉNYSZERÜLTEK MAGYARKANIZSA KÖZSÉGBELI ADATAI

Az egykori JSZSZK-ban bekövetkezett válság és háborús összetűzések kezdete óta Magyarkanizsa községbe a lakosság lélekszámához képest kisebb számban érkeztek menekültek. Az 1996. évi első népszámlálás összesen 702 menekültet írt össze, ezek leginkább Horvátországból és Bosznia-Hercegovinából érkeztek.

1. sz. táblázat: a Magyarkanizsa községbe költözött menekültek származási helye

A menekülteket kibocsátó térség	szám	%
Horvát Köztársaság	72	75
Bosznia-Hercegovina Köztársaság	25	25

A menekültek 2001. évi összeírása során szerepeltek legtöbbször a menekültügyi megbízott nyilvántartásában: menekülte jogállása és menekültigazolványa 3 személynek volt, előzőtti jogállású személy nem volt. A menekültek és előzőtek összes száma három volt. A 2004/2005-ben elvégzett legutóbbi összeírás két menekülte jogállású személyt vett számba. A Menekültügyi Biztonság adatai szerint⁵ 2012. május 1-jén Magyarokizsa községben két menekült élt. Ugyanezen adatok szerint a 2012. évi adatok Magyarokizsa község területén 16 lakóhelyüket elhagyni kényszerültről tudnak.

Társadalmi beilleszkedés: A menekültek külön szervezetbe nem tömörülnek, ez a beilleszkedésüket megnehezíti. További tényező a szülőföldjük és az új lakhelyük társadalmi szokásai közötti különbözőség, valamint a polgári jogaik érvényesítésében tapasztalható jogegyenlőtlenség. A menekülteknek és a lakóhelyüket elhagyni kényszerülteknek a helybeli közösségen belül a saját problémáikkal kapcsolatban tanúsított passzivitása arra is kihat, hogy a helybeli közösség kisebb érzékenységgel áll hozzá a menekültek és lakóhelyüket elhagyni kényszerültek problémáihoz és igényeihez.

3. FEJEZET: HELYZETELEMZÉS ÉS KÖVETKEZTETÉSEK

A menekültek, lakóhelyüket elhagyni kényszerültek és visszatérők helyzetének kérdését megoldani hivatott helyzetelemzés négy minőségi elemzést fog egybe:

1. a szélesebb működési környezet iratanyagának áttekintése
2. helyzetelemzés (SWOT)
3. az érintett felek elemzése és
4. problémaelemzés.

1. A működési környezet iratanyagának áttekintése a szakterületre mérvadó néhány sarkalatos nemzeti stratégiai okmányt, a menekültek kérdését a Szerb Köztársaságban szabályozó aktuális törvényi keretet, Magyarokizsa község stratégiai dokumentumait, valamint a községben a menekülteknek és lakóhelyüket elhagyni kényszerülteknek szánt megvalósult és folyamatban levő projekteket és programokat foglalja magában.

A menekültek, lakóhelyüket elhagyni kényszerültek és visszatérők kérdését érintő nemzeti stratégiai dokumentumok:

- A menekültek és lakóhelyüket elhagyni kényszerültek kérdésének megoldására kidolgozott nemzeti stratégia (2002, majd 2011. márciusi felülvizsgálat);
- Nemzeti migrációirányítási stratégia (2009);
- A toloncegyezmény nyomán visszatérők újbóli beilleszkedésének nemzeti stratégiája (2009);
- Szegénységnyhító stratégia (2003);
- A fenntartható fejlődés nemzeti stratégiája (2008);
- A Szerb Köztársaság 2006 – 2012. évi nemzeti gazdaságfejlesztési stratégiája;
- 2011 – 2020. évi nemzeti foglalkoztatási stratégia;
- 2007 – 2012. évi regionális fejlesztési stratégia;
- Mezőgazdaság-fejlesztési stratégia;
- A szociális védelem nemzeti stratégiája (2010);
- Nemzeti gyermekvédelmi cselekvési terv (2004);

⁵ <http://kirs.gov.rs/docs/statistika/statistika%20izb%20i%20ras%20lica%20u%20Srbiji%2020120501.pdf>

- A Szerb Köztársaság nemzeti ifjúságstratégiája;
- A nők helyzetének javítására irányuló nemzeti stratégia.

Magyarkanizsa község eddig menekültügyi programokat építőanyag-támogatás formájában valósított meg. Támogatásban azok részesültek, akik saját építkezésbe vagy meglévő ház följújtásába kezdtek. Legtöbbjük házilagosan oldotta meg lakáskérdését.

Ennek az elemzésnek a legfontosabb következtetései:

- A menekültek és lakóhelyüket elhagyni kényszerültek kérdésének megoldására irányuló nemzeti stratégiában (2002) kijelölt fő működési irányvonalak: a visszatérés és a helyi beilleszkedés feltételeinek megteremtése, ami tökéletesen egybevág az adott lakossági csoport helyzetének megoldására nemzetközileg elfogadott célokkal, de elmaradt az aktualizálása és a tényleges helyzettel való egybehangolása,
- A nemzeti migrációirányítási stratégia (2009) tervszerű és szervezett migrációirányítást jelöl ki, amelynek körében nyomon kell követni a külső és belső migrációs népmozgalmakat, valamint kitér azokra a tevékenységekre, amelyek majd arra ösztönöznek, hogy a migráció a jogszabályi keretek között maradjon és főszámlódjon a szabályszegő migráció, valamint megoldás szülessen a menekültek és lakóhelyüket elhagyni kényszerültek problémáira, ezenkívül hatékony és eredményes legyen a visszafogadása és a fenntartható szociális-gazdasági visszailleszkedése a toloncegyezmény alapján visszatérő szerbiai állampolgároknak.
- A toloncegyezmény alapján visszatérők nemzeti stratégiája (2009) kiemelt feladatként jelöli ki: a személyi okmányok kiállítását, az elhelyezés kérdésének megoldását, az elhelyezkedési lehetőségek és egyéb jogosultságok érvényesítésének megteremtését, úgymint: egészségvédelmi, oktatási, szociális és családjogi védelem stb. Az egyeztetés és a visszatérőkre vonatkozó információk cseréjének hiánya komoly akadály annak, hogy számba lehessen venni a toloncegyezmény alapján visszatérőket, hogy meg lehessen állapítani az igényeiket, valamint megfelelő védelmet lehessen nyújtani az új környezetbe való beilleszkedésükhöz.
- A hivatkozott többi nemzeti stratégia elvi alapot nyújt, és kijelöli az irányvonalakat a menekültek és lakóhelyüket elhagyni kényszerültek helybeli beilleszkedése terén végrehajtandó intézkedések és megmozdulások kidolgozásához, amelyek előmozdíthatják az életszínvonalukat és az általános társadalmi helyzetüket.
- Magyarkanizsa község helyi jellegű dokumentumai mindeddig célzottan nem foglalkoztak a menekült-elüldözött, lakóhelyét elhagyni kényszerült és visszatoloncolt népességet közvetlenül és közvetve érintő kérdésekkel, jóllehet azt főlismerték, hogy itt különösen érzékeny társadalmi csoportról van szó, rájuk szabott program azonban nem készült. A problémáikat és igényeiket a Magyarkanizsa községben élő lakosság többi rászoruló csoportjának igényeitől nem elkülönülten kezelik.
- A menekültek és lakóhelyüket elhagyni kényszerültek eddig megvalósult, valamint folyamatban levő programjai és projektjei a lakhatási ellátással, vállalkozásindítási és egyéb jövedelemszerző tevékenységeket elősegítő pályázatokkal foglalkoztak. A toloncegyezmény alapján visszatérők támogatására irányuló projektek és programok mindeddig nem voltak.

2. Helyzetelemzés a helybeli közösségben: a menekülteknek és lakóhelyüket elhagyni kényszerülteknek nyújtott támogatás terén eddig foganatosított tevékenységek és elért eredmények számbavételével, valamint a rendelkezésre álló kapacitások, a fennálló hátrányok, illetve a lehetőségek és a közösség előtt álló akadályok áttekintésével történt (SWOT-elemzés).

<p>A helyi rendszer belső ERŐSSÉGEI</p> <ul style="list-style-type: none"> • A dolgok megoldására irányuló általános politikai akarat • A menekültekkel és lakóhelyüket elhagyni kényszerültekkel foglalkozó szakemberek tapasztalatai és hozzáértése • Menekültek és lakóhelyüket elhagyni kényszerültek projektjeiben szerzett tapasztalat • Adományozókkal és nemzetközi programokkal való együttműködésben szerzett tapasztalat • Lakhatási ellátásban eddig megvalósított projektek • Jól felállított helyi szociális védelmi rendszer 	<p>A helyi rendszer belső GYÖNGESÉGEI</p> <ul style="list-style-type: none"> • A helyhatósági költségvetési keret szűkössége • A helybeli lakosság kiemelten megoldásra váró problémáinak sora • A civil (egyesületi) szektor fejlettségének hiánya • A menekültek és lakóhelyüket elhagyni kényszerültek szervezetlensége • Hiányos médialefedettség • Magyarokanizsa község általános fejletlensége
<p>Külső LEHETŐSÉGEK</p> <ul style="list-style-type: none"> • Állami stratégiák fennállása • Az e téren kifejtett állami aktivitás fokozódása (lakhatási ellátás, EU-alapok igénybevétele, nemzetközi alapokkal és szervezettekkel való együttműködés) • Nemzeti foglalkoztatási programok • Határokon átnyúló együttműködés és projektek • Vagyonkártalanítási program • Háztartási program • Tartományi alap, mezőgazdasági minisztérium, nemzeti beruházási terv • Fejletlen községként való besorolás 	<p>Külső VESZÉLYEK</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rossz gazdasági helyzet, munkanélküliség, • A nemzeti stratégiák alkalmazásának lassúsága • Az EU-alapokon is nyomot hagyó világgazdasági válság • Nemzeti szintű programok hiánya • Informáltság hiánya, érdeklődés alábbhagyása • A társadalmi értékek (szolidaritás) hanyatlása

Magyarokanizsa község fő erőssége a partnerségi projektekben szerzett tapasztalatban és a helyi önkormányzatnak a szociális biztonság és védelem kiépítése iránti elkötelezettségében rejlik. A község gyöngeségei közé tartozik, hogy ugyanezek a gondok sújtják az itt honos lakosságot is, a község nem eléggé fejlett, és hiányos a civil szektor. Nem eléggé fejlett a menekültek és lakóhelyüket elhagyni kényszerültek önszerveződése sem. A külső lehetőségek: az állam részéről e téren az állami és tartományi alapok támogatásával kifejtett tevékenység fokozódása. A fő akadály az általános munkanélküliség, valamint a társadalmi értékek hanyatlása.

3. Az érintett felek elemzése számba vette, hogy melyek azok az érintett felek, amelyek meghatározóan érdekeltek a menekültek, lakóhelyüket elhagyni kényszerültek és visszatérők Magyarokanizsa községbeli helyzetének előmozdításában, ezeket elkülönítette a cselekvési terv végfelhasználóira (a menekültek, lakóhelyüket elhagyni kényszerültek és visszatérők különféle csoportjai) és az intézkedések és programok kialakításában és alkalmazásában a helyi önkormányzat kulcsfontosságú partnereire.

A helyi cselekvési terv végfelhasználói – mint a szolgáltatások végső igénybevevői –: a gazdaság igényelte megfelelő szakképzettséggel nem rendelkező munkaképes menekültek, lakóhelyüket elhagyni kényszerültek és visszatérők, valamint a szükséges személyi okmányokkal nem rendelkező személyek. A menekültek, lakóhelyüket elhagyni kényszerültek és visszatérők helyzetével kapcsolatos tevékenységekért különféle módon felelős és/vagy azokba bevont meghatározó partnerei Magyarokanizsa községnek a következők:

1. A Menekültügyi Biztosság Megbízotti Hivatala a menekültek, lakóhelyüket elhagyni kényszerültek és visszatérők jogállásbeli kérdéseinek megoldásán és a problémakör átfogó megismerésén fáradozik;
2. A Községi Közigazgatási Hivatal – jogkörével és illetékességével összhangban – gondoskodik az alapvető okmányokról (születési anyakönyvi kivonat);
3. A Szociális Központ a menekültek, lakóhelyüket elhagyni kényszerültek és visszatérők szociális védelmére is szakmailag jól felkészült intézmény, amely a szociális védelemről szóló törvénnyel összhangban segítséget nyújt a szociális védelem körébe tartozó jogosultsághoz való hozzáférésben;
4. A Vöröskereszt a veszélyeztetettek számára humanitárius segítségnyújtó programokat bonyolít le;
5. A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat magyarkanizsai fiókja rendes tevékenysége körében nyilvántartásba veszi a menekülteket, lakóhelyüket elhagyni kényszerülteket és visszatérőket, és elhelyezkedési segítséget nyújt nekik;
6. Azon közszolgálatok, amelyek az igényeknek és illetékességüknek megfelelően bekapcsolódnak a menekültek, lakóhelyüket elhagyni kényszerültek és menekültek problémáinak megoldásába.

A helybeli szereplők a tevékenységük során az alábbiakkal működnek együtt:

- A Menekültügyi Biztossággal, amely a jogállást érintő, az elhelyezéssel és az összes alapvető jogosultsághoz való hozzáféréssel kapcsolatos kérdésekben utasításokkal és iránymutatással látja el a menekültügyi megbízottat;
- Az UNHCR-rel az integratív lakhatási programok kapcsán, amelyeket az UNHCR a partnereivel közösen bonyolít le;
- A Szeb Demokratikus Fórummal, amely szervezet már több éve viszi a személyi okmányok beszerzésével, valamint a menekülteknek és elűdözötteknek való jogsegélynyújtással kapcsolatos projektet;
- A jogsegélyt nyújtó HCIT-vel;
- A menekülteknek való pályázati építőanyagjuttatás és falusi háztartások megvásárlása formájában a tartós beilleszkedést segítő projektet lebonyolító INTERSOS-szal;
- Az emberbarát és fejlesztési programokat irányító UNHCR-rel és IOM-mal.

4. A **problémaelemzés** kiderítette, hogy a menekültek, lakóhelyüket elhagyni kényszerültek és visszatérők fő problémái Magyarkanizsa községben a következők:

- A személyi okmányokhoz való hozzáférés, a szerb köztársaságbeli jogállás és személyi okmányok rendezése: a menekültek és lakóhelyüket elhagyni kényszerültek egy kisebb része számára alapvető probléma Szerbiában a személyi okmányokhoz fűződő jogosultság (állampolgárság és lakóhely) érvényesítése, mivel adminisztratív és pénzügyi nehézségek akadályozzák őket abban, hogy hozzájussanak az állampolgárrá honosítás kérelmezéséhez, majd azt követően a személyi igazolvány igényléséhez szükséges okmányokhoz. A menekült népesség nagyrésze éppen emiatt ki van rekesztve a Szerb Köztársaság szociális védelmi rendszeréből (a család anyagi biztonságához, külső segítség és ápolás igénybe vételéhez, családi pótlékhoz, szülői pótlékhoz stb. való jog).
- Lakhatási ellátás és társadalmi beilleszkedés: a menekültek, lakóhelyüket elhagyni kényszerültek és visszatérők lakhatási jogállása olyan indikátor, amelynek alapján megítélhető, hogy ezek a személyek az itt honos lakossághoz képest mennyire vannak jogegyenlőtlen helyzetben. A menekült népesség nagyobb része a lakáskérdését önerőből oldotta meg, házat épített. A családok nagyobb része falusi birtok megvásárlásával

oldotta meg lakáskérdését. A jó eredmények ellenére a lakhatás még mindig sarkalatos létkérdés.

- Az egészség- és szociális védelemhez való hozzáférés: az egészségvédelmi törvény értelmében a menekültek, lakóhelyüket elhagyni kényszerültek és visszatérők teljes mértékben az itt honos lakossággal azonos jogokat élveznek.
- Gyermek- és felnőttoktatás: az oktatáshoz való jog a gyakorlatban maradéktalanul teljesül. A menekültek gyermekei a tanulmányok minden szintjén teljes számban bekapcsolódtak az oktatási rendszerbe. Nehézségeik azoknak a szülőknek vannak, akik pénz hiányában nem tudják fedezni az iskoláztatás vagy utazás, azaz a havi diákbrutó megvételének költségét, mivel Magyarországon községnek egy középiskolája van, és minden középiskolás gyermek Magyarországra utazik.
- Munkanélküliség: A menekülteket és a lakóhelyüket elhagyni kényszerülteket a helybeli közösségben mindeddig a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgáltatás egyetlen átképzési vagy önfoglalkoztatási projektje sem ölelte fel. A munkanélküliség a menekült és a lakóhelyét elhagyni kényszerült népesség körében jelen van. Az alacsony iskolázottság és szakképzetlenség miatt – ez elsősorban a koszovó-metóhiai lakóhelyüket elhagyni kényszerültek körében figyelhető meg, de megjelenik a menekültek és a visszatérők körében is – e népesség nagyon nehezen talál állandó foglalkoztatásra, ezért zömmel rosszul fizetett és rendszertelen idegymunkából vagy „feketén” végzett tevékenységből tartják el magukat. E népesség egy részének gondot okoz az anyaországában (vagy az EU-ban) szerzett szakképzettségét bizonyító okmányok, valamint az eddig teljesített szolgálati idő vagy nyugdíjjogosultság bizonyítékainak beszerzése. Mindez hangsúlyozott szegénységet idéz elő a menekültek, lakóhelyüket elhagyni kényszerültek és visszatérők körében.

A menekültek, lakóhelyüket elhagyni kényszerültek és visszatérők problémáiról alkotott átfogó kép alapján a helyzetüknek az alábbi jellemzői rajzolódnak ki:

- nem kielégítőek és nem megfelelőek a menekültek és lakóhelyüket elhagyni kényszerültek beilleszkedésének szociális-anyagi ösztönzői,
- a fiatalabb családtagok családi gondoskodását nélkülöző időskorú menekültek és lakóhelyüket elhagyni kényszerültek nem kapnak megfelelő támogatást,
- a menekültek, lakóhelyüket elhagyni kényszerültek és visszatérők körében magas fokú a szegénység,
- nincs megoldva a menekültek, lakóhelyüket elhagyni kényszerültek és visszatérők megfelelő lakhatási elhelyezésének kérdése,
- a menekültek és lakóhelyüket elhagyni kényszerültek gyermekei gyöngén integrálódtak,
- a helybeli közösségben magas arányú a menekültek, lakóhelyüket elhagyni kényszerültek és visszatérők munkanélkülisége,
- a lakóhelyüket elhagyni kényszerültek – az anyakönyvek áthelyezése vagy megsemmisítése, az illetékes intézményekkel való rendszerszintű együttműködés hiánya, valamint nagyszámú újonnan született gyermek be nem jelentése miatt – nem rendelkeznek a szükséges személyi okmányokkal.

A feltárt problémák alapján a leküzdésükre az alábbi irányvonalak jelölhetők ki:

1. **Szociális kártya elkészítése:** a szociális igények részletes feltárása érdekében terepi tevékenységet kell folytatni, hogy tárgyilagos képet nyerhessünk az érintettek egyéni helyzetéről, és elkerüljük az általánosító megközelítést, ami majd lehetővé teszi az erőforrások célzottabb elosztását;

2. **A Szociális Központ tevékenységének kibővítése, ágazatközi munkacsoport létrehozása a menekültek, lakóhelyüket elhagyni kényszerültek és visszatérők hatékonyabb megközelítésére és megsegítésére.** A szociális intézmény szerepvállalása a birtokában levő szakmai kapacitással jelentősen hozzájárulhat a menekültek, lakóhelyüket elhagyni kényszerültek és visszatérők igényeinek maradéktalan kielégítéséhez;
3. **Projekt munkacsoport létrehozása:** Munkacsoportok a projektek kidolgozására és azon nemzetközi szervezetekkel való kapcsolattartásra, amelyek jelentős támogatást nyújthatnak a menekülteket, lakóhelyüket elhagyni kényszerülteket és visszatérőket érintő kérdések megoldásában a helyi önkormányzatnak, de a helybeli lakosságnak is;
4. **Szakmai oktatás és képzés:** A menekültek, a lakóhelyüket elhagyni kényszerültek és visszatérők foglalkoztatásának problémája nem oldható meg a képzettségi összetételük javítása nélkül. Az esetleges képzéseket a gazdaság helyi igényeihez kell igazítani. Eseményi megoldás az, ha a magánszektor kiveszi részét a tanfolyamok indításából, hogy a helyi vállalkozások igényeit ki lehessen elégíteni. A község gondoskodni fog arról, hogy a képzés a lehető leghatékonyabb legyen, az elméleti és a gyakorlati rész legcélravezetőbb elegyítésével;
5. **A foglalkoztatás akadályainak elhárítása:** Ennek végrehajtása során a munkáltatókban tudatosítani kell, milyen előnyökkel jár, ha megfelelő veszélyeztetett társadalmi csoportokat állítanak munkába. Olyan projekt is indul, amely a munkanélküliek munkához juttatása érdekében megfelelő építményekről vagy földekről gondoskodik. Ezek a projektek szavatolni fogják, hogy idényjellegű foglalkoztatásuk során a munkanélküliek megszerezzék a munkatapasztalatot, és bekapcsolódjanak a közfoglalkoztatásba. E projektek sarkalatos eleme az érintettek szakmai fejlesztése. Ilyen projektekbe elsősorban azokat a fiatalokat kell bevonni, akik még sohasem dolgoztak, vagy azokat, akiknek új készségeket kell elsajátítaniuk ahhoz, hogy ismét munkába állhassanak. Ugyanakkor az érintettek befogadását és ellátását elengedhetetlen segítségnek kell tekinteni ahhoz, hogy eredményesen beilleszkedjenek és bekapcsolódjanak a helybeli közösség életébe;
6. **Tájékoztató és tanácsadás:** Több olyan projektet fog egybe, amelyek vagy a menekülteknek segítenek újból munkát találni, vagy azoknak, akiket a munkanélkülivé válás fenyeget, alternatív munkalehetőséghez jutni. E projektek körében munkakereső intézmények, üzleti klubok alakulnak, képzések ismertetnek meg az állásinterjúk technikájával vagy a munka világába való visszatérés tervezésével.

Következtetések és ajánlások: Magyarkanizsa község a hangsúlyozottan kedvezőtlen demográfiai szerkezetével, a menekülteknek, lakóhelyüket elhagyni kényszerülteknek és visszatérőknek a területén való jelenlétével javíthat a pillanatnyi kedvezőtlen demográfiai folyamatokon, ha ahhoz népesedéspolitikájában megteremti a feltételeket, megoldva a község területén élők problémáit, és így idevonzva más térségből a menekülteket és hontalanná váltakat. Hosszabb távon a munkaerőgondok összes szempontja korlátjává válhat e térség vidékfejlesztési kiegyensúlyozottságának. Ebben az összefüggésben kell vizsgálni a menekültek és lakóhelyüket elhagyni kényszerültek munkába való bevonásának kérdését.

- A falusi lakosság életkor és keresőképesség szerinti szerkezete nagyon kedvezőtlen. Másfelől viszont a falvak a megélhetéshez és fejlődéshez anyagi erőforrásokkal rendelkeznek. Ebben az összefüggésben intézkedéseket kell tenni arra, hogy a menekültek, lakóhelyüket elhagyni kényszerültek és visszatérők tartósan beilleszkedjenek Magyarkanizsa község falusi területein. Az efféle megközelítés fontosságát még inkább aláhúzza, hogy a legutóbbi tíz évben a lakosság lélekszáma 7,2%-kal csökkent. Magyarkanizsa községnek ezért helyi politikai intézkedésekkel kedvező irányba kell terelnie a demográfiai helyzetet, ezáltal előmozdítva a helyi népesedéspolitikát;

- A községben élő lakosság minden csoportjának vannak elhelyezkedési nehézségei. A probléma az itt honos lakosságot is sújtja, ám sokkal hangsúlyosabb a menekült, lakóhelyét elhagyni kényszerült és visszatérő népesség esetében. Részmegoldást jelenthet az átképzés azok számára, akik a helyi önkormányzat segítségével készek vállalni az önfoglalkoztatást;
- A menekültek, lakóhelyüket elhagyni kényszerültek és visszatérők lakáskérdésének megoldása továbbra is sarkalatos kérdés. Ennek megoldására kétféle mód létezik: háztájival rendelkező öreg falusi házak megvásárlása és a tatarozásukhoz szükséges eszközök biztosítása, ami megfiatalítaná és fölélíkítené a falus környezeteket; a másik pedig az, hogy az önkormányzat, a Szociális Központ közvetítő szerepet vállalna abban, hogy ezek a személyek lakhatáshoz jussanak, azaz közvetítene élethossziglani tartási szerződések megkötésében, ami tehermentesítené az időotthonokat, ugyanakkor eleget tenne az időskorúak azon elvárásának, hogy saját házukban maradjanak, ott éljék le az életüket.

4. FEJEZET: KIEMELT CÉLCSOPORTOK

A helyi cselekvési tervnek a menekültek, lakóhelyüket elhagyni kényszerültek és visszatérők köréből a célcsoportok kiválasztására szolgáló mércéi:

- a családok anyagi és egészségügyi helyzete, azaz rászorultságuk foka,
- a család kiemelten kezelt lélekszáma,
- a célcsoportnak és problémájának láthatósága/láthatatlansága,
- a helybeli közösség rendelkezésére álló erőforrások és jogkörök,
- cselekvő hozzáállás, azaz a kedvezményezetti csoport cselekvő- és önszerveződő készsége,
- megoldatlan lakáskérdésű menekültek,
- a jogi természetű nehézségekkel (pl. a lakóhelyüket elhagyni kényszerültek személyi okmányainak megoldatlan kérdése) küszködő, az információkhoz nehezen hozzáférő menekültek és lakóhelyüket elhagyni kényszerültek.

A menekült-, lakóhelyüket elhagyni kényszerült és visszatérő népességbe tartozókat érintő problémáknak mindenekelőtt a súlyosságán és kiterjedtségén alapuló mércékre támaszkodva ez a cselekvési terv kiemelten az alábbi csoportokat szólítja meg:

- munkaviszonyból eredő jogosultságot nem szerzett, személyi járandósággal nem rendelkező időskorúak,
- egyszülős családok,
- vagyon és jövedelem nélküliek,
- fejlődési zavarral küszködő gyermeket nevelő családok,
- jövedelem nélküli soktagú családok,
- falusi viszonyok között élő menekültek, lakóhelyüket elhagyni kényszerültek és visszatérők,
- erőszak áldozataivá vált menekültek, lakóhelyüket elhagyni kényszerültek és visszatérők.

A felsorolt kedvezményezetti csoportok mindegyikében külön kiemelt figyelem illeti meg a nőket.

5. FEJEZET: A CSELEKVÉSI TERV ÁLTALÁNOS ÉS KÜLÖNLEGES CÉLJAI

A menekültek, lakóhelyüket elhagyni kényszerültek és visszatérők helyzetét előmozdító helyi cselekvési terv olyan általános célt fogalmaz meg, amely a 2016–2019. évi időszakban reálisan megvalósítható; ehhez Magyarkanizsa községben módszeres és fenntartható programokra van szükség. A helyzet, a helyi erőforrások és kapacitások elemzéséből, valamint a menekültek, lakóhelyüket elhagyni kényszerültek és visszatérők Magyarkanizsa községbeli általános helyzetének a nemzeti stratégiai elkötelezettségekkel összhangban történő előmozdítása iránti igényből kiindulva megfogalmazott általános cél:

Általános cél: A menekültek és lakóhelyüket elhagyni kényszerültek beilleszkedéséhez, valamint a visszatérők (a falusi körülmények között élőket is ideértve) visszailleszkedéséhez szükséges szociális-anyagi feltételek javítása olyan programok révén, amelyek a lakáskérdésre tartós megoldást kínálnak, növelik a foglalkoztatottságot, és megteremtik a feltételeket a gazdasági önállósodásra és Magyarkanizsa község társadalmi életébe való bekapcsolódásra.

Az így megfogalmazott általános célból vezethetők le a **különleges célok**, amelyek mérvadóak az általános céloknak a 2016–2019. évi időszakban történő megvalósításához. Ezek:

1. különleges cél: A 2016–2019. évi időszakban 3 falusi ház megvásárlásával gondoskodni a menekültek, lakóhelyüket elhagyni kényszerültek és visszatérők legrászorultabb családjairól;

2. különleges cél: A 2016–2019. évi időszakban a KIRS-szel együttműködve – már megkezdett lakóépítmények befejezéséhez vagy a lakhatási feltételeket nem teljesítő, meglévő építmények tatarozásához szükséges építőanyag formájában-támogatásban részesíteni legalább 5 menekült, lakóhelyét elhagyni kényszerült vagy visszatérő családot;

3. különleges cél: A 2016–2019. évi időszakban a Menekülteket, Elüldözötteket és Lakóhelyüket Elhagyni Kényszerülteket Segítő Alappal együttműködve – már megkezdett lakóépítmények befejezéséhez vagy a lakhatási feltételeket nem teljesítő, meglévő építmények tatarozásához szükséges építőanyag formájában támogatásban részesíteni legalább 5 menekült, lakóhelyét elhagyni kényszerült vagy visszatérő családot;

4. különleges cél: A 2016–2019. évi időszakban – a kis- és közepes vállalkozásokkal és a tartományi fejlesztési alappal együttműködve – a családi kisvállalkozások indítására létrehozott helyi alap révén önfoglalkoztatásra nyújtott eszközökkel gazdaságilag megerősíteni a menekült, lakóhelyüket elhagyni kényszerült és visszatérő családokat;

5. különleges cél: A 2016–2019. évi időszakban a menekültek, lakóhelyüket elhagyni kényszerültek és visszatérők családjait az önálló családi kisvállalkozás indításához szükséges jövedelemszerző tevékenységet elősegítő csomagok kiutalásával megerősíteni.

6. FEJEZET: A CSELEKVÉSI TERVET MEGVALÓSÍTÓ TEVÉKENYSÉGEK ÉS FELADATOK
A 2016-2019. ÉVI HELYI CSELEKVÉSI TERV TÁBLÁZATA

KC1a. különleges cél: A 2016 elejétől 2019 végéig terjedő időszakban 3 falusi ház megvásárlásával gondoskodni 3 menekült és lakóhelyét elhagyni kényszerült család lakhatási ellátásáról							
Tevékenység	Megvalósítás ideje (től-ig)	Elvárt eredmény	Eredménymutató	Szükséges erőforrások		Tevékenység hordozója	Együttműködő partner
A legrászorultabb családok felkutatása	2016 első fele	Legalább 3 család megjelölése	Mejelőlt családok száma	Önkormányzati költségvetés	Egyéb forrás		
A rendelkezésre álló házak (falusi háztartások) felkutatása	2016 első fele	Legalább 3 szabad ház megjelölése	Megjelőlt házak száma	Rendelkezésre álló emberi erőforrások		Megbízott	Helyi közösségek
Pénzügyi konstrukció és a házvásárláshoz szükséges eszközök összegyűjtésére vonatkozó terv elkészítése	2016 harmadik negyede	A terv elkészülte és az adományozókkal való kapcsolattelvétele	Adományozók száma és érdeklődése	Rendelkezésre álló emberi erőforrások		Megbízott	Helyi közösségek
Felkutatott adományozók, 5 család számára biztosított pénzeszközök	2016 harmadik negyede	3 ház megvásárlására előteremtett eszközök	Előteremtett eszközök összege			Helyi önkormányzat és megbízott	Felkutatott adományozó, az SZK Menekültügyi Bizottsága
Házvásárlás lebonyolítása	2016 negyedik negyede	A3 legrászorultabb családoknak 3 falusi ház megvásárlása	Megvásárolt házak száma	2.700 EUR	24.300 EUR	Helyi önkormányzat és megbízott	Adományozó, kedvezményezettek
Családok beköltözése	2016 negyedik negyede	A házakba 3 család beköltözése	A lakhatásilag ellátott családok száma	450 EUR induló támogatás	4050 EUR	megbízott	Vöröskereszt, családok, helyi önkormányzat

KC1b. különleges cél: A 2016-2019. évi időszakban az SZK Menekültügyi Biztossággal együttműködve 5 menekült és lakóhelyét elhagyó kényszerült családot építbányag-támogatásban részesíteni elkezdett lakóépítményük befejezése vagy meglévő öreg házuk tatarozása érdekében.

Tevékenység	Megvalósítás ideje (től-ig)	Elvárt eredmény	Eredménymutató	Szükséges erőforrások	Tevékenység hordozója	Együttműködő partner
				Önkormányzati költségvetés		
Felkutatni a támogatást igénylő családokat	2016 első negyede	Felkutatni az építbányag-támogatást igénylő összes családot	Felkutatott családok száma	Rendelkezésre álló emberi erőforrások	Megbízott	Helyi közösségek, Vöröskereszt
Előteremteni a programot támogató eszközöket	2016 első negyede	2016-ban legalább 3 család számára biztosított támogatás	A támogatásban részesült családok száma	1.300 EUR	Megbízott	Az SZK Menekültügyi Biztossága
A kemelt családok kiválasztására szolgáló mércék kidolgozása	2016 első negyede	Elkészített mércék	A mércék minősége	Rendelkezésre álló emberi erőforrások	Migrációs tanács/munkacsoport	Vöröskereszt, az SZK Menekültügyi Biztossága
Kiválasztani a kiemelt családokat	2016 második negyede	6 család kiválasztása	Családok száma		Migrációs tanács/munkacsoport	
A támogatás kiutalása	2016 második negyede	Támogatás kiosztása			Megbízott	
Ugyanez a tevékenységi kör megismétlődik 2017-ben is						
				Az SZK Menekültügyi Biztossága		

KC1c különleges cél: A 2016-2019. időszakban a Tartományi Menekültellátó Alappal együttműködve leglább 3 menekült és lakóhelyét elhagyni kényszerült család részére biztosítani új építész házuk újjáépítését és öreg családi házuk tatarozását

Tevékenység	Megvalósítás ideje (től-ig)	Elvárt eredmény	Eredmény-mutató	Szükséges erőforrások	Tevékenység hordozója	Együttműködő partner
Felkutatni a támogatást igénylő családokat	2017 első negyede	Az építványg-támogatást igénylő összes család felkutatása	Felkutatott családok száma	Önkormányzati költségvetés	Megbízott	Helyi közösségek
Biztosítani a programot támogató eszközöket	2017 második negyede	2017-ben legalább 3 család számára biztosított támogatás	A támogatásban részesült családok száma	Egyéb forrás	Megbízott	Tartományi alap
A kiemelt családok kiválasztására szolgáló mércék kidolgozása	2017 harmadik negyede	Elkészített mércék	A mércék minősége	Rendelkezésre álló emberi erőforrások	Migrációs tanács/munkacsop ort	Vöröskereszt, alap
Kiválasztani a kiemelt családokat	2017 harmadik negyede	3 család kiválasztása	Családok száma		Migrációs tanács/munkacsop ort	
A támogatás kiutalása – első kör	2017 negyedik negyede	Támogatás kiosztása		Tartományi alap	Megbízott	Tartományi titkárság
Ugyanez a tevékenységi kör megismétlődik 2018-ban is						

KC2a. különleges cél: A 2016 elejétől a 2019 végéig terjedő időszakban a családi kisvállalkozások indítását segítő alap eszközeiből – kis- és közepes vállalkozásokkal és a Tartományi Fejlesztési Alappal együttműködve – ösztönözni az önfoglalkoztatást

Tevékenység	Megvalósítás ideje (től-ig)	Elvárt eredmény	Eredménymutató	Szükséges erőforrások		Tevékenység hordozója	Együttműködő partner
				Önkormányzati költségvetés	Egyéb forrás		
Főlmérni a men- külték és lakóhe- lyüket elhagyni kényszerültek kö- rében az érdeklődést	2017 második negyede	Legalább 5 család megjelölése	Érdekelte családok száma	Rendelkezés -re álló emberi erőforrások	Közigazgatási hivatal	Foglalkoztatási szolgálat, megbízott	
Megvizsgálni a helyi és piaci igényeket	2017 harmadik negyede	Megjelölni a családi vállalkozásra alkalmas ágazatokat			Közigazgatási hivatal	Tatományi fejlesztési alap, megbízott	
Egyedi tervkészítés az önfoglalkoztatást választó családok teljes körű támogatására	2017 negyedik negyede	Elkészült egyéni támogatási terv minden egyes család számára	A tervek száma és minősége		Közigazgatási hivatal	Megbízott, foglalkoztatási szolgálat	
A családi vállalkozások hordozója számára képzéseket és konzultációkat szervezni	2018 első negyede	Megszervezett képzés és konzultáció	Szemináriumok és konzultációk száma, a kezdvezményezetiek elégedettsége	Fejlesztési alap	Közigazgatási hivatal	megbízott	
Lebonyolítani az első támogatási fordulót	2018 második negyede	3 pályázatnyertes család	Családok száma, pályázati összeg	Fejlesztési alap	Helyi fejlesztési alap		

KC2b különleges cél: A 2016 elejétől 2019 végéig terjedő időszakban a menekült és lakóhelyüket elhagyni kényszerült családok számára évente egyenként 5 „csomagot” biztosítani önálló családi kisvállalkozás elindítására

Tevékenység	Megvalósítás ideje (től-ig)	Elvárt eredmény	Eredmény-mutató	Szükséges erőforrások	Tevékenység hordozója	Együttműködő partner
Feltárni a családok érdeklődését, igényét és lehetőségét e segélyezési formára	2018 első negyede	Világos képet alkotni a családok e segélyezési forma iránti érdeklődéséről, igényéről és lehetőségeiről	A támogatásnak ezt a formáját vállalni kész családok száma	Onkormányzati költségvetés	Egyéb forrás	Az SZK Menekültügyi Biztossága
Adományozói eszközök – csomagok biztosítása	2018 második negyede	Legalább 5 csomag biztosítása	Csomagok száma		megbízott	Az SZK Menekültügyi Biztossága
A kiemelt családok kiválasztásához szükséges mércék kidolgozása	2018 második negyede	Mércék elkészülte	Mércék minősége		megbízott, az SZK Menekültügyi Biztossága	Az SZK Menekültügyi Biztossága, megbízott
Családok kiválasztása	2018 harmadik negyede	5 kiválasztott család	Kiválasztott családok száma		Migrációs tanács	Az SZK Menekültügyi Biztossága, megbízott
A segélyezettek képzése	2018 negyedik negyede	5 család képzésének lebonyolítása	A képzés mérete és minősége		Megbízott	Az SZK Menekültügyi Biztossága
Segélyek kiutalása	2018 negyedik negyede	Csomagok kiosztása 5 család között	Segélycsomagok száma		Megbízott	Az SZK Menekültügyi Biztossága, adományozó
Megjegyzés: ugyanez a ciklus megismétlődik 2019-ben						

7. FEJEZET: ERŐFORRÁSOK/KÖLTSÉGVETÉS

A helyi terv megvalósításához szükséges eszközöknek több forrása lesz: részben a helyi önkormányzat költségvetése, részben adományozói hozzájárulás, illetve a helyi terv alapján kitelesítendő projektek, valamint egyéb hozzáférhető források. A lehetséges adományozók és alapok, amelyekre a helyi cselekvési terv megvalósításában támaszkodni lehet: IOM, UNHCR, ASB, USAID, Tartományi Menekültügyi Alap, Tartományi Fejlesztési Alap és más hozzáférhető források.

A meghozott nemzeti stratégiákkal összhangban eljárva pénzbeli támogatás várható a helyi cselekvési terv tevékenységeinek lebonyolításában az ágazati minisztériumoktól is.

A helyi cselekvési terv költségárának becslését külön-külön el kell végezni minden évre, illetve minden egyes kitűzött különleges feladatra.

A helyi cselekvési terv megvalósításához való hozzáállásban a helybeli közösségben már rendelkezésre álló (emberi és anyagi) összes erőforrás feltárásából és hasznosításából kell kiindulni, és síkra kell szállni azért, hogy fokozottabb önszerveződés mellett a minisztériumok szorosabban bekapcsolódjanak a cselekvési terv tevékenységeinek lebonyolításába.

8. FEJEZET: ALKALMAZÁSI MÓDOZAT

A cselekvési terv Magyarokanizsa községben való alkalmazásának módozatai a helyi struktúrákat és az eredményes lebonyolítását garantáló **különbféle intézkedéseket és eljárásokat** foglalnak magukban. A helyi struktúrák körében meg kell különböztetni:

- 1) A helyi cselekvési terv alkalmazási folyamatát irányító struktúrákat és
- 2) A tervet alkalmazó operatív struktúrákat.

A cselekvési terv alkalmazási folyamatát irányító struktúra a terv elfogadása után: a migrációirányítással és tartós megoldásokkal foglalkozó tanács. A tanács – jövőbeli tevékenységének részeként – elkészíti a cselekvési terv alkalmazását irányító tervet.

A tanácsnak mint igazgatási struktúrának az alábbiak a feladatai:

- teljes körűen felel a cselekvési terv teljes alkalmazási folyamatának irányításáért;
- a cselekvési terv operativizálásának eredményeként létrejövő projekteket irányító helyi munkacsoportokat nevez ki;
- a menekültek és lakóhelyüket elhagyni kényszerültek helybeli közösségen belüli helyzetének előmozdítási folyamatában részt vevő minden egyes szereplőtől hozzáférést és az összes szükséges információ elektronikus formában való begyűjtését biztosítja;
- kapcsolatot tart a cselekvési terv megvalósításának valamennyi résztvevőjével;
- kapcsolatot tart a nyilvánossággal és a helyi önkormányzat döntéshozóival;
- irányítja a cselekvési terv nyomon követésének (monitoring) és eredményességértékelésének (evaluáció) folyamatát.

A cselekvési tervet alkalmazó operatív struktúrát a cselekvési terv és az annak alapján kiteljesített projektek közvetlen megvalósítására alakult intézmények, szervezetek és munkacsoportok alkotják. A cselekvési tervvel összhangban a helybeli közösségnek a

megvalósításban partnerként föllépő különféle szereplői között meg fognak oszlani a szerepek és a felelősség. A nyilvánosság és az átláthatóság elvével összhangban mindegyik szereplő megfelelő nyilvántartást és dokumentációt fog vezetni, és időszakos beszámolókat készít a munkájáról. A beszámolók lesznek a kiinduló alap a munka eredményességének nyomon követéséhez és kiértékeléséhez.

Az operatív struktúrának a cselekvési terv alkalmazásában a következő feladata és felelősége van:

- a cselekvési terv megvalósítása
- közvetlen érintkezés a cselekvési tervvel biztosított szolgáltatások kedvezményezettjeivel;
- rendszeres beszámoló küldése a migrációirányítással és tartós megoldásokkal foglalkozó tanács koordinátorának a cselekvési terv végrehajtása során elvégzett minden egyes tevékenységről;
- részvétel a cselekvési terv feladatainak végrehajtásához szükséges hozzáértés és kompetenciák előmozdítását szolgáló esetleges képzésekben;
- a cselekvési terv alkalmazási folyamatának az irányító struktúra sugallataival és ajánlásaival összhangban történő előmozdítása.

Az irányítási és az operatív struktúra kiteljesíti a kölcsönös kommunikáció tervét és mechanizmusait, nyomon követi, hogy a cselekvési terv alkalmazásának elvárt eredményeihez képest mennyire sikeres az információcsere, és mennyire hatékony a kommunikáció. Az irányítási és operatív struktúra kommunikációs terve szabályozni fogja az információcsere és a megfelelő akciók foganatosításának idejét és módját.

A következő időszakban a részletes éves terveket a migrációirányítással és tartós megoldásokkal foglalkozó tanács az operatív struktúrákkal való tevékeny konzultáció mellett fogja elkészíteni. Szükség esetén a tanács megfelelő munkacsoportokat is alakít.

A helyi cselekvési terv alkalmazásának nyomon követésére, eredményességének kiértékelésére és az esetleges korrekciós intézkedések meghozatalára szolgáló mechanizmusokat a nyomon követés és az eredményességértékelés (monitoring és evauláció) terve fogja meghatározni.

9. FEJEZET: NYOMON KÖVETÉS ÉS EREDMÉNYESSÉGÉRTÉKELÉS

A cselekvési terv nyomon követésének és eredményességértékelésének (monitoringjának és evaulációjának) célja az, hogy módszeresen begyűjtse az adatokat, nyomon kövesse és felügyelje a terv alkalmazásának folyamatát, és megítélje az eredményességét, hogy a láttelel és az értékelés alapján esetleges módosításokat javasoljon a tevékenységekben.

Időkeret: A monitoring (mint módszeres adatgyűjtő folyamat) folyamatos és hosszú távú. A kiértékelés (mint adatelemzés és eredményességi értékítélet) periodikus – évente egyszer történik, amikor is december közepéig beszámolót kell terjeszteni a Magyarországi Községi Képviselő-testület elé.

A monitoring és a kiértékelés tárgya: A monitoring és a kiértékelés teljes körűen kiterjed a tevékenységek, feladatok és a különleges célok teljesülésének vizsgálatára.

A cselekvési terv alkalmazási eredményességének nyomon követését és kiértékelését befolyásoló sarkalatos hatásjelzők a következők lesznek:

- az új szolgáltatások – a menekülteket és lakóhelyüket elhagyni kényszerülteket érintő helyi intézkedések/programok – száma;

- a menekültek és a lakóhelyüket elhagyni kényszerültek új szolgáltatásokkal és intézkedésekkel való elérése;
- a szolgáltatásokat és intézkedéseket/programokat igénybe vevők összetétele;
- a menekülteknek és lakóhelyüket elhagyni kényszerültek részére a helybeli közösségben való szolgáltatásnyújtásba a különféle szereplők részéről való bekapcsolódás szintje;
- a menekülteknek és lakóhelyüket elhagyni kényszerülteknek szánt szolgáltatásokra elkülönített pénzeszközök mértéke;
- a menekülteknek és lakóhelyüket elhagyni kényszerülteknek szánt szolgáltatásokra elkülönített pénzeszközök szerkezete (helyi önkormányzati költségvetés, adományozói eszközök, egyéb források).

A cselekvési terv alkalmazási eredményességének nyomon követésében és kiértékelésében megmutatkozó **folyamatjelzőket** a cselekvési terv táblázatos része határozza meg:

- a lakhatási szempontból ellátott családok száma
- megkötött munkaszerződések száma
- átképzési tanúsítványhoz hozzájutott személyek száma
- képzőműhelyek száma és jellege és résztvevők száma
- a kiválasztott civilszervezetekkel aláírt együttműködési jegyzőkönyvek száma.

A monitoring és kiértékelés módszerei és technikái: A monitoring és kiértékelés eredményes elvégzéséhez a szokásos eszközkészletet kell igénybe venni, egyebek közt: a kedvezményezettek nyilvántartását, a velük folytatott interjút (kérdőív, beszélgetés, fölmerés), a beszámolást stb.

A migrációirányítással és tartós megoldásokkal foglalkozó tanács lesz felelős a cselekvési terv alkalmazása során kifejtett munka nyomon követéséért és eredményességének kiértékeléséért – ő fogja végezni a monitoringot (M) és evaluációt (E). Az M- és E-munkacsoport tagjai a menekültek és lakóhelyüket elhagyni kényszerültek kérdéseivel közvetlenül vagy közvetve foglalkozó helyi intézményeket és szervezeteket képviselő szakemberek, valamint a cselekvési terv kedvezményezetti csoportjainak képviselői. A migrációirányítással és tartós megoldásokkal foglalkozó tanács a munkatervében fogja meghatározni, hogy miként kell megszervezni a helyi cselekvési terv monitorozását és kiértékelését.